

Tisková zpráva

Lucemburk 2. února 2023

Auditoři se zamýšlejí nad politikou soudržnosti jako nástrojem reakce na krizi

- o *EU zavedla flexibilitu, aby byly k dispozici nečerpáné prostředky určené na politiku soudržnosti*
- o *Prostředky určené na politiku soudržnosti byly doplněny o dalších 50,4 miliardy EUR*
- o *Řešení krizí prostřednictvím politiky soudržnosti může mít dopad na její prvotní strategický cíl*

EU pohotově upravila svá pravidla, aby členským státům mohla poskytnout větší flexibilitu při vynakládání finančních prostředků v rámci politiky soudržnosti v reakci na pandemii COVID-19. Přidala také nové významné zdroje na financování dalších investic. Podle nové zprávy Evropského účetního dvora se však těmito opatřeními také zvýšil tlak na to, aby byly prostředky čerpány rychle a dobře. Opakované využívání politiky soudržnosti k řešení krizí může také vést k tomu, že se politika odchýlí od svého primárního strategického cíle, kterým je snižovat rozdíly mezi regiony, poznamenávají auditoři.

Od začátku roku 2020 přijala EU širokou škálu opatření, která měla řešit výzvy, jež přinesla pandemie COVID-19. Roli zde hrála i politika soudržnosti prostřednictvím třífázové reakce, která spočívala ve změnách pravidel na programové období 2014–2020. Za méně než dva měsíce od propuknutí pandemie v Evropě přijala EU legislativní opatření a mobilizovala nevyčerpané finanční prostředky prostřednictvím investiční iniciativy pro reakci na koronavirus (CRII) a investiční iniciativy pro reakci na koronavirus plus (CRII+). Za méně než rok schválila pomoc při oživení pro soudržnost a území Evropy (REACT-EU), která má sloužit jako krátkodobý a střednědobý nástroj zotavení z krize a opatření pro oživení.

„Reakce EU usnadnila čerpání prostředků politiky soudržnosti, a pomohla tak členským státům vyrovnat se s hospodářskými potížemi souvisejícími s onemocněním COVID-19, i když některé stávající problémy se mohou v důsledku toho zhoršit,“ uvedla členka EÚD Iliana Ivanovová, která tento audit vedla. *„V každém případě musíme ještě pečlivě vyhodnotit, zda je politika soudržnosti EU tím pravým rozpočtovým nástrojem pro řešení krizí.“*

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Obě iniciativy pro reakci na koronavirus zavedly cílené úpravy některých pravidel politiky soudržnosti, které poskytly likviditu, flexibilitu a zjednodušení. Dalšími 50,4 miliardami EUR (z toho více než polovina byla ve prospěch Španělska a Itálie), které mají členské státy dle svého uvážení čerpat ve velmi krátké době (do konce roku 2023), přispěl nástroj REACT-EU. V důsledku toho poskytuje nástroj REACT-EU „překlenovací financování“ na období mezi roky 2021 a 2023, což vedlo k významným zpožděním při zahájení programů politiky soudržnosti na období 2021–2027. Auditoři rovněž upozorňují, že kromě toho, že REACT-EU zůstává opakující se potíže při čerpání prostředků EU, může také vyvolat snahu urychleně čerpat dostupné zdroje před koncem období a přehlížet přitom jejich optimální zhodnocení.

Větší flexibilita při převodech znamenala významný přesun finančních prostředků: 35 miliard EUR do 31. prosince 2021. Auditoři zjistili, že finanční prostředky se přesunovaly mezi investičními oblastmi, především do zdravotní péče (+80 %) a podpory podnikání (+16 %), a současně se snížily finance na informační a komunikační technologie, energetiku a životní prostředí, začleňování, výzkum a inovace. Prostředky se také přesunovaly do rozvinutějších regionů a přechodových regionů (+1,8 miliardy EUR). Auditoři dále konstatují, že ačkoli by nástroj REACT-EU měl přispět 25 % svého celkového finančního krytí na cíle v oblasti klimatu, je dosažení tohoto cíle nepravděpodobné.

Politika soudržnosti se v minulosti často používala ke krátkodobé reakci na krize a řada změn zavedených k tomuto účelu se stala jejím běžným rysem. Auditoři však upozorňují, že dlouhodobý dopad tohoto používání nebyl formálně posouzen. Nová pravidla pro politiku soudržnosti na období 2021–2027, která ve značné míře vycházejí z právě zavedených možností flexibility, usnadní používání finančních prostředků politiky soudržnosti k reakci na nečekané události. Auditoři proto poukazují na riziko, že opakované využívání politiky soudržnosti k řešení krizí může ovlivnit její primární strategický cíl, jímž je snižovat rozdíly mezi evropskými regiony.

Základní informace

Politika soudržnosti je jednou z největších oblastí politiky v rozpočtu EU a v období 2014–2020 na ni bylo vyčleněno 355 miliard EUR. Jejím hlavním cílem je posílit hospodářskou, sociální a územní soudržnost mezi regiony.

Zvláštní zpráva 02/2023 „Úprava pravidel politiky soudržnosti v reakci na pandemii COVID-19: prostředky se vynakládají flexibilněji, ale je třeba se zamyslet nad politikou soudržnosti jako nástrojem reakce na krizi“ je k dispozici na [internetové stránce EÚD](#).

Tento audit následuje po dvou stanoviscích, k [iniciativě CRII+](#) a [REACT-EU](#), a po přezkumu o [rizicích, výzvách a příležitostech spojených s reakcí EU na krizi COVID-19](#). Vychází také z nedávno zveřejněné zvláštní zprávy o [financování v rámci politiky soudržnosti založeném na výkonnosti](#) a nedávno zveřejněné srovnávací analýzy „[Financování EU prostřednictvím fondů politiky soudržnosti a Nástroje pro oživení a odolnost](#)“.

Kontakt pro tisk

Tiskové oddělení EÚD: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547